



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. Satisfit objectionibus Salmanticensium, aliorumque superiori
assertioni contradicentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

eliciti ob finem malum : quia quatenus actus A. eliciti ob finem bonum , non eliciti ob finem malum , sive ex amore ipsius . Tametsi enim fiat cum ipso , non procedit ex ipso . Quia amor mali finis ad actum illum A. se habet concomitanter , non antecederet .

79 Et verò si actus bonus , sive interior , sive exterior , eo ipso desineret esse bonus , quo extrinsecus aliquis eum comitatur defectus , vè nobis , in quibus , tametsi vigilantibus , pauci in hac vita forent actus boni : quia pauci sunt , quos extrinsecus defectus aliquis non comitetur . Quem ob defectum si penitus amitteremus fructum actionis bonæ , paucissimi homines pœnitentiæ suæ fructum perciperent : quia paucissimi sunt , quorum pœnitentiam defectus aliquis non comitetur , vel scilicet excessiva aliqua indiscretio , vel se intermiscens nimia remissio , vel aliquis affectus purè humanus . Pauci etiam parentes , magistri , superiores , suæ sollicitudinis & zeli disciplinæ meritum non amitterent , dum ex isto zelo , vel filios , vel subditos , vel lascivientem corrigunt juventutem : quia correctionem istam ut plurimum aliquis comitatur defectus , v. g. iracundiæ , vel excessus , &c. Pauci rursus suæ in sumendo cibo temperantiæ , & intentionis divinæ gloriæ acciperent mercedem : quia pauci sunt , in quibus temperantiam illam & intentionem insidiosæ voluptatis indulgentia non comitetur . Denique rara avis in terris , cujus piis operibus (etiam supernaturalibus infusarum virtutum , pûisque intentionibus recipiendorum Sacramentorum) non nihil humani affectus extrinsecè & concomitanter non misceatur . Qui tamen haud idèò desinunt intrinsecè & secundum se esse boni : quia intrinsecè & per se non attingunt finem seu affectum malum ; sed per alium moraliter actum , vel formaliter , vel virtualiter distinctum .

80 Et idèò S. Gregorius n. 69. relatus : *Fatendum* (inquit) *quòd rectam intentionem nostram , quæ soli Deo placere appetit , nonnumquam inentio minus recta , quæ de donis Dei placere hominibus querit , insidiando comitetur . Si autem de his divinius districtè discutimur* (secundum rigorem) *contrariæ opinionis Salmanticensium nostrorum , Joannis à S. Thoma , &c. aientium tunc omne perdi meritum) quis inter ista remanet salvis locus , quando & mala nostra , pura mala sunt , & bona quæ nos habere credimus , pura bona esse nequaquam possunt ?* Ea igitur Gregorius censuit bona mixta malis . Et idem censuit Bernardus ferm. 5. de verb. Isa. cum dixit , *justitiam nostram , rectam forsitan esse , non puram .*

CAPUT XII.

Satisfit objectionibus Salmanticensium , aliorumque superiori assertioni contradicentium .

81 **O**bjicies 1^o . Quandocumque actus ex objecto bonus sit ob finem malum , nullo Tom. I.

modo est bonus . Numquam igitur simul est bonus & malus . Probatum antecederet , quia hoc ipso quòd fit ob finem malum , ne quidem est bonus ex objecto . Neque enim bonitatem ullam sumit ab objecto , nisi volito sub ratione boni ; adeòque ut affecto omnibus debitis circumstantiis , ita scilicet ut nulla adsit circumstantia indebita , nec absit ulla circumstantia debita . *Bonum namque ex integra causa ; malum ex quolibet defectu .* Unde S. Thomas 1. 2. q. 19. a. 7. ad 2. *Qui vult dare elemosinam propter inanem gloriam consequendam , vult id quod de se est bonum sub ratione mali ; & idèò , prout est volutum ab ipso , est malum . Unde voluntas ejus est mala .*

Respondeo antecederet esse verum , quando actus de se bonus merè sit ob finem malum ; non quando fit ob duos fines disparatos , quorum unus bonus est , ad malum nullo modo relatus , de quo casu non loquitur S. Thomas . Isto namque casu actus ille moraliter est duplex , saltem virtualiter & æquivalenter ; & quatenus fit ob finem bonum , non fit ob finem malum , licèt fiat cum fine malo , id est , cum alio actu in esse moris , saltem virtualiter distincto , finem malum respiciente . Itaque actus ille , quatenus fit ob finem bonum , nullà afficitur circumstantiâ malâ , nec ulla ipsi deest circumstantia ipsi quâ tali debita . Proinde non deest ipsi causa integra bonitatis in propria linea . Cum circumstantia mali finis , concomitantis finem illum bonum , ad lineam ipsius non pertineat , nec ipsum afficiat quatenus actum A. respicientem finem bonum , sed quatenus actum B. moraliter distinctum , saltem virtualiter .

Objicies 2^o . Recta ratio dicat , ad actum bonum necesse esse , quòd omnem excludat obliquitatem , tam ex parte objecti , quàm ex parte circumstantiarum . Dicat enim justa justè prosequenda . Solusque actus ille moraliter est bonus , seu virtuosus , qui conformis est iudicio prudentiali , quod est proxima , nonnumquamque humanorum actuum regula . Prudentiæ verò munus est , circumspicere , & cavere , ne quis defectus ullo ex capite irrepit in actum .

Respondeo inde solum confici , unum eundemque actum in esse moris , ut bonus sit , excludere debere omnem obliquitatem ac defectum . Si autem sit moraliter duplex , sive respiciens duplicem finem , bonum & malum ; quorum alter ad alterum disparatè ac merè concomitanter se habeat , quatenus v. g. est actus A. respiciens finem bonum , debere à se excludere omnem defectum , ut sit conformis iudicio prudentiali ; sed non debere excludere omnem defectum , & circumstantiam malam ab actu B. moraliter distincto ; utpote quæ ipsum (ut actum A.) non afficit , sed ad ipsum quâ talem , merè concomitanter se habet .

Objicies 3^o . Nullus actus virtutis esse potest malus (cum definitio virtutis sit : *Bona qualitas , quâ nemo malè utitur*) ; sed omnis actus bonus est actus virtutis . Ergo nullus

actus bonus potest esse malus.

Respondeo majorem esse veram de actu virtutis, procedente à sola virtute velut principio (quia virtute tamquam principio, nemo potest malè uti, prout S. Thomas docet 1. 2. q. 55. a. 4. ad 5.); secus de actu virtutis, ut procedente ab alio vitioso principio, non per se, sed per alium moraliter actum, ad ipsum, tamquam virtutis actum, merè disparatè & concomitanter se habentem.

84 Objicies 4^o. Tam impossibile est justitiam & iniquitatem simul in uno actu reperiri, quam lucem & tenebras in uno subjecto. *Quis enim participatio justitiæ cum iniquitate* (ait Apostolus 2. Cor. 6.) *aut quæ societas luci ad tenebras?* Unde Augustinus 1. contra mendac. c. 7. & 15. *Nihil potest dici absurdius, quam opus aliquod esse simul justum & injustum.*

Respondeo justitiam & iniquitatem simul reperiri non posse in uno actu, qui non sit moraliter duplex, vel formaliter, vel saltem virtualiter, & æquivalenter; secus si sit moraliter duplex, ut supra. Neque enim hoc est contra Apostolum, ibi solum admonentem Corinthios, ut à convictu & consortio infidelium separentur. Non est etiam contra Augustinum, ibi solum volentem, *ea, quæ constat esse peccata, sicut furta, supra, &c. nullo bonæ causæ obtentu, nullo quasi bono fine, nullâ velut bonâ intentione faciendâ esse*, ut ait cap. 15. citato. Solum proinde vult, mendacium, furtum, & similia, quamlibet facta bonum ob finem, absque absurditate dici non posse simul justa & injusta. De cujus veritate nullus hodie dubitat.

85 Objicies 5^o. Implicat Deum specialiter influere in actum, in quo partem habet diabolus; in eoque sibi complacere. Sed Deus specialiter influit in omnem actum bonum, in eoque sibi complacet. Ergo implicat eum actum esse bonum, in quo partem habet diabolus.

Et confirmatur: si hoc fieri posset, homo posset, uno eodemque actu, duobus simul dominis servire, Deo scilicet & diabolo, contra oraculum Salvatoris: *Nemo potest duobus dominis servire.*

86 Respondeo, implicantiam esse in eo, quod Deus specialiter influat in actum, in quo partem habet diabolus, secundum quod in eo partem habet diabolus; utique secundum quod malus est. Nullam tamen implicantiam esse in eo, quod Deus specialiter influat in actum, secundum quod bonus est; quomodo partem in eo diabolus non habet. Neque in casu assertionis nostræ Deum specialiter influere in actum moraliter eundem, cum eo in quo partem habet diabolus, neque in eo sibi complacere; sed in actum moraliter diversum, & solum in esse physico unum.

87 Ad confirmationem similiter respondeo, hominem non posse duobus simul dominis servire, actu moraliter uno; secus actu moraliter duplici. Non sic ut utrique serviat, tamquam absolutè domino, & tamquam fini suo positivè ultimo (quod fieri non posse, docemur

oraculo illo Salvatoris); sed Deo tamquam absolutè Domino, sineque positivè ultimo, per actum v. g. temperantiæ, factum propter Deum super omnia dilectum; & creaturæ, tamquam fini negativè ultimo, per actum moraliter diversum, factum ob alium finem disparatum, venialiter malum.

Objicies 6^o. Implicat eundem actum simul esse meritorium & demeritorium. Igitur & simul esse bonum & malum.

Respondeo non esse inconveniens in eo quod idem physicè actus, sed moraliter duplex, sit meritorius, in quantum bonus; & demeritorius, in quantum malus. Sicut nullum est inconveniens in eo quod per duos actus, physicè distinctos, idem homo simul mereatur & demereatur; uti fortassis accidit obstetricibus Ægyptiis, de quibus S. Thomas 1. 2. q. 114. a. ult. ad 2. ait: *Obstetrices habuerunt bonam voluntatem, quoad liberationem puerorum Hebræorum, ex timore Dei factam: non tamen fuit recta earum voluntas, quantum ad hoc quod mendacium confinxerunt. Ubi Cajetanus: Deus tantâ bonitate affuit, ut, etiam inter malas nostras voluntates, gaudeat se ordinare opera, quæ remuneret. Itaque licet obstetrices peccarint, & demeritæ sint mentiendi; benè fecerunt tamen, & præmium meruerunt in eo quod tunc, cum mentitæ sunt, ex timore Dei, bonam habuerunt voluntatem conservandi populum Dei. Unde Exodi 1. dicitur: Quia timuerunt obstetrices Deum, edificavit eis domos.*

Responsio tamen intelligenda non est de actu simul meritorio & demeritorio vitæ & mortis æternæ. Neque enim homo simul dignus esse potest vitæ & mortis æternæ, etiam per duos actus physicè distinctos; nec simul esse in gratia & mortali peccato. Aliàs simul esset in gratia, gratiæque privatione. Quod implicat. Intelligenda proinde est de actu physicè uno, sed moraliter duplici, simul meritorio vitæ, vel gratiæ, & demeritorio pœnæ temporalis. Qua in re nulla apparet implicantia, magis quam sit in eo quod homo actu physicè duplici sic simul mereatur & demereatur.

CAPUT XIII.

Omnis actus deliberatus, in individuo, bonus est, vel malus; id est, bonè, vel malè factus: & hoc sensu nullus indifferens in individuo.

Hanc post Albertum Magnum, Præcepto-rem suum, tradit S. Thomas in 1. dist. 1. q. 3. ad 3. & 1. 2. q. 18. a. 9. Estque communis sententia sanctorum Patrum, & Doctorum.

Et probatur 1^o. Autoritate sacrorum Eloquentiorum, quibus 1. 2. demonstrabitur obligatio Deum amandi, in omnibus quæ deliberatè amamus, ad ipsumque referendi quidquid deliberatè agimus, illa etiam quæ in specie sunt indifferentia, ut manducare, bibere, &c.